

UT PÅ TUR

RANA GEOLOGIFORENING

PÅ TUR TIL SANDNESSJØEN

Av Chris G Holstad.

Lørdag 21.mai

Vi startet tidlig på morgenen for å rekke åtteferga fra Levang. Målet for denne turen var å finne noen mineraler, samt å se på noen geologiske fenomener rundt om i Alstahaug kommune.

Av de mineralene vi ønsket og håpet å finne var kalsitt, bergkrystaller, pyritt, kyanitt og staurolitt.

Været var riktignok ikke av det aller beste, men det skulle mer enn vind og fare for regn til for å holde oss borte fra en meget etterlenget steintur.

Det første stedet vi besøkte var Siva i Botn ved Sandnessjøen, et stort industriområde hvor det i sin tid har vært sprengt ut en del stein. Denne steinen er benyttet som fyllmasse på området, og det var rikelig med stein å se gjennom. Det vi fant var smått men lekkert, – små kalsittkrystaller med kvartskrystaller og av og til pyrittkrystaller på.

Vi registrerte også funn av en spesiell rød kalsitt, men den var vanskelig å få ut, så da fikk den være i fred slik at andre steingale som oss får glede av å se den pryde en fjellvegg. Og på et lite lokalt område der det tidligere har vært funnet klinozoisitt i kvarts, var det dessverre ingenting å finne.

Etter noen timers leting i dette område, tok vi oss en velfortjent matbit før ferden gikk videre til noen geologiske fenomener.

Ved den første rundkjøringen man kommer til når man kommer sørfra, ligger et stykke geologisk "hendelse" blottet i en utsprengt skjæring. I bergarten som for øvrig domineres av karbonatmineraler, er det en fin gang med breksje av en lys nesten hvit kalkspatmarmor som er brekset opp i cm til flere dm store biter. Rundt disse "bitene" er brekset helt oppfylt med en koksgrå til sort kalkspatmarmor av samme kornighet som den hvite.

Her ble det i sin tid også funnet til dels fine og store spaltestykker av oransje kalsitt. Denne er det dessverre ikke mer igjen av, men pryder nok alt fra lokale hager og helt inn til de seriøse samleres rom.

Det ble imidlertid et relativt kort stopp på dette

Opp mot fjellet og i veiskjæringa?

stedet, da det ikke var så mye å ta med seg fra forekomsten. Vi kunne likevel ikke unngå å kommentere en saktegående eldre herremann

som om mulig gikk enda saktere idet han såg tre mennesker stirre paralyisert på en fjellvegg.

Kan vi klandre han?

Etter denne opplevelsen dro vi til et nytt sted for å se på noen druserom der det en gang har vært fine kalsittkrystaller. Dette var i ei veiskjæring som bare var noen hundre meter før Sandnessjøen lufthavn – Stokka. Nok en gang ble vi stående å bare stirre på en forekomst som en gang var... Det var kun små spor etter kalsittkrystaller som satt fast i åpningen i det ene druserommet.

Dette foreviget vi i form av bilder, slik at vår tiltro til ektheten av disse druserommene ikke stilles i tvil. Vår livlige fantasi forestilte seg mer en gjerne hva som møtte førstemann den gang denne veiskjæringen blottet sine skatter.

Men heller ikke her kunne vi gjøre noe fra eller til, så vi kjørte tilbake igjen for å besøke en ny forekomst. - Store og fine staurolitter i en velkjent vanskelig, seig, hard, upreparerbar (granat)glimmerskifer

Kjentmannen foreningen hadde med seg (Chris), viste seg å ikke være så kjent likevel. Dette førte til noe ekstra kjøring på vår tålmodige sjåfør (Stig), som slettes ikke visste hvor det var. På en måte var det bra at reisefølget ikke var større enn vi var, for den siste deltakeren (Hemere) satt også i bilen, og hadde som oss andre satt av hele denne dagen til tur, - men helst ikke biltur.

- Bensinstasjonen har jo kart, - tenkte Chris. Som sagt så gjort, - vi ble mye klokere og kjørte rett til forekomsten.

Forekomsten ligger ved foten av de "Syv Søstre", nærmere bestemt PÅ stien opp til "Grytfoten".

Gåturen fra der vi parkerte bilen til selve stedet, var på ca 10 – 15 minutter, og med en høydeforskjell på ca 20 – 30 meter. Med andre ord; passelig avstand.

Her ble vi ikke skuffet. Staurolitter i massevis, vanskelig å få ut, hard og seig å meisle i, og totalt upreparerbar – snakk om full klaff.

Noen biter ble da behørig ban-

ket ut, - og lyden av en fin staurolitt som knekker idet siste slaget er slått, er et funn for nordnorsk terminologi.

Etter noen timer på forekomsten ble vi enige om å dra videre å se på mer av hvor Sandnessjøens amatørgeologer har funnet flotte saker.

På turen ut mot Helgelandsbrua besøkte vi et sted hvor en av de lokale helter kom over en forekomst med flotte kalsittskaleoedere (hundtannkalsitt). Størrelsen var ganske jevn i hele forekomsten, ca 2 – 5 cm, og flere av stoffene var overtrukket med palygorskitt på krystallenes ene sidehalvdel. Forekomsten ligger i flomålet og har tidvis ligget under vann, og med mye palygorskitt i druserommet, har nok dette mineralet vært med og beskyttet kalsittkrystallene for utvasking. Det hører med til historien at da forekomsten ble avdekket, trodde finnerne at palygorskitten var en haug med avisepapir som har gått i delvis forråtnelse, dermed ble denne bare kastet på havet i visshet om det de ikke visste... - tankekors det der ja?

Forekomsten ble uansett avfotografert som et eksempel på unntaket om hvor det er mulig å finne superstuffer.

Da vi besøkte stedet ble det funnet en ca 2 cm lang skalenoeder og 10 kroner, begge av forfatter, og tro det eller ei – Stig fikk krystallen, og jeg beholdt tier“n.

Vi reiste videre over brua, nærmere bestemt til kystriksveiens tidligere knutepunkt, nemlig Leinesodden, der hadde jeg tatt vare på gode minner om fantastiske kyanittkrystaller (holdt på å si i alle farger) i kvartslinser i glimmerskiferen.

- Men om det er minnet det skorter på eller det at jeg har hevet min forståelse av fantastisk, skal være usagt. I alle fall var ikke Leinesodden slik den en-

gang var, og ei heller kyanitten. Kyanitt fant vi, men den hadde dårlig farge og omkringliggende mineraler hadde ført til en sterk misfarging av jernoksid. Brunt, brunt og atter brunt – ikke engang "brått" (blanding mellom brunt og blått). Nei, - steinene har ikke engang egnet seg til ballast i båt.

Til tross for litt vindfull opplevelse og mest observasjon av tid-

ligere leteområder, og med relativt sparsomt funn, konkluderte vi med at turen hadde vært en suksess.

Glade og fornøyde, stive og støle, vendte vi volvosnuten hjemover, med visshet om at det er enda tommere der nå, enn før vi kom.

Fine druser, men